

Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет

**Епідеміологічні дослідження в клінічній
медицині: досягнення та перспективи**

**Матеріали міжнародної науково-
практичної конференції
(3-4 жовтня, 2013 р. Харків, Україна)**

За редакцією Т. О. Чумаченко

Харків 2013

УДК 616-036.2:614.1:311.21(082)

ББК 51.9

Е 67

Епідеміологічні дослідження в клінічній медицині: досягнення та перспективи. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (3-4 жовтня, 2013 р. Харків, Україна) / під ред. Чумаченко Т.О. / Х: «Цифрова друкарня №1», – 2013. – 296 с.

ISBN 978-617-7017-78-2

У збірнику представлені теоретичні та практичні результати щодо методології та особливостей проведення епідеміологічних досліджень в клінічній медицині. Широко висвітлені медичні, етичні, економічні, юридичні, освітні аспекти проведення епідеміологічних досліджень, шляхи удосконалення організації проведення та підвищення якості і рівня доказовості епідеміологічних досліджень у різних галузях медицини (клінічних, медико-профілактичних, експериментально-теоретичних та ін.), використання математичних та інформаційних технологій, наукової інформації для прийняття обґрунтованих управленських рішень, проблеми викладання та підвищення обізнаності лікарів в питаннях проведення епідеміологічних досліджень та доказової медицини.

ISBN 978-617-7017-78-2

ББК 51.9

**Ministry of Health Organisation of Ukraine
Kharkiv National Medical University**

**Epidemiological Investigations in Clinical Medicine:
Achivments and Perspectives**

**Materials of International Scientific
and Practice Conference
(3-4 of October, 2013, Kharkiv, Ukraine)**

Ed. by T. Chumachenko

Kharkiv 2013

3

УДК 616-036.2:614.1:311.21(082)

ББК 51.9

Е 67

Epidemiological Investigations in Clinical Medicine: Achivments and Perspectives. Materials of International Scientific and Practice Conference (3-4 of October, 2013, Kharkiv, Ukraine) / Ed. by T. Chumachenko / Kharkiv, "Tscifrova drukarnya №1", – 2013. – 296 c. 2013

ISBN 978-617-7017-78-2

**НОВІ ПІДХОДИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ САНІТАРНО-
ЕПІДЕМІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ УКРАЇНСЬКИХ
НАЦІОНАЛЬНИХ КОНТИНГЕНТІВ, ЩО БЕРУТЬ УЧАСТЬ В
МІЖНАРОДНИХ ОПЕРАЦІЯХ**

Тверезовський М.В.¹, Чумаченко Т.О.², Мінухін В.В.², Плешко
Е.А.³

¹27 санітарно-епідеміологічний загін (регіональний), Одеса

²Харківський національний медичний університет, Харків

³ДП Український НДІ медицини транспорту, Одеса

Майже з початку своєї незалежності влада України визнає велику відповідальність за підтримання миру в усьому світі та бере посильну участь у відповідних миротворчих заходах.

Досвід останніх десятиріч збагачено низкою нових підходів у забезпеченні санітарно-епідемічного благополуччя українських національних контингентів, що беруть участь в міжнародних операціях.

При вирішенні цих важливих питань використовується комплексний підхід, який включає нові організаційні та практичні заходи.

Зокрема, серед організаційних чинників для попередження занесення на територію України і поширення карантинних інфекційних і паразитарних захворювань передбачено проведення медико-санітарних, санітарно-гігієнічних, лікувально-профілактичних і протиепідемічних заходів відповідно до вимог Правил санітарної охорони території України (2011 р.), гармонізованих з Міжнародними медико-санітарними правилами - 2005 р. (ММСП) 2005 р.

Актуальність питання санітарно-епідеміологічного забезпечення обумовлена широкою географією територій участі в миротворчих заходах національних контингентів, що включає держави Африканського, Європейського регіонів і Східного Середземномор'я, де епідемічна ситуація з багатьох інфекцій в

тому числі малярії є неблагополучною. Пошук антималярійних препаратів, зручних для використання та ефективних стає нагальною потребою сучасності. Тому, на нашу думку, серед новітніх практичних заходів варто розглянути питання введення протималярійних препаратів шляхом трансдермальних форм у випадках необхідності проведення профілактики малярії значній кількості національних контингентів.

Метою роботи була оцінка ефективності існуючої системи протиепідемічного забезпечення ротацій національних контингентів, які проводяться в Південному регіоні України, заснованої на вимогах ММСП (2005 р.) і пропозиції з підвищення ефективності профілактики малярії завдяки введенню протималярійних препаратів у вигляді трансдермальних форм.

Матеріали і методи. Робота проведена на підставі офіційних даних звітів ф.21/МЕД за період 2004 - 2011 рр. (2010 р. не включений в дослідження) та аналізу наукової літератури.

Результати і обговорення. У розвиток ММСП (2005 р.) організація протиепідемічного забезпечення ротації миротворчих підрозділів є комплексом взаємозв'язаних організаційних, протиепідемічних і лікувально-профілактичних заходів, визначених нормативними документами МО України. Де серед низки організаційних медико-санітарних заходів карантинізація особового складу є важливою складовою санітарної охорони території. У цей період поряд з поглибленим медичним обстеженням проводиться дослідження на малярію.

Аналіз ефективності протиепідемічного забезпечення національних підрозділів за період 2004 - 2011 рр. (за винятком 2010 р.) показав, що з клінічними проявами інфекційної патології в аеропортах прибуття Південного регіону було ізольовано 8 військовослужбовців, у тому числі в 3-х (0,11 %) випадках діагностовано гостре респіраторне захворювання, в 5 (0,19 %) випадках – малярія. Проте основна кількість паразитозів

збудника малярії виявлялася під час карантинізації, коли паразитозосії невідкладно були ізольовані до лікувально-профілактичної установи, що у свою чергу сприяло попередженню занесення та поширення на територію України малярії.

За період багатьох ротацій національних контингентів не зареєстровано жодного випадку захворювання на малярію в післякарантинізаційний період та серед місцевого населення, тому можна дійти до висновку, що система діагностики та протиепідемічних заходів є ефективною.

У той же час, висока інфікованість миротворців різними збудниками малярії викликає занепокоєння про стан їх здоров'я й обумовлює актуальність пошуку нових підходів до її профілактики.

Проблема полягає в недооцінці прихильності утримання постійної концентрації протималярійних хіміотерапевтичних препаратів в крові з різних суб'єктивних і об'єктивних причин, що в свою чергу, активізує пошук нових форм введення, і в даному випадку не виключає вивчення трансдермального шляху введення. Цей «природний» шлях забезпечується введенням антипаразитарного препарату всмоктуванням в організм через шкіру прямо в кров, подібно до процесів інфікування людини в природі. Ця пропозиція вимагає вивчення, проте виходячи із даних наукової літератури, така форма введення препарату забезпечувала б безперервне і поступове вивільнення препарату, і сприяла б поліпшенню комплаєнтності (кратності та режиму прийому).

Трансдермальний шлях може бути альтернативним засобом у військовослужбовців з підвищеним блювотним рефлексом, практично незалежить від прийомів їжі й у разі потреби може бути перерваний, і в той же час є легкою формою контролю – методом візуалізації; також характеризується

дешевизною і простотою в застосуванні, що принципово для спецпідрозділів.

Не виключено, що для посилення трансдермального транспорту активної речовини протималярійних препаратів засобом доставки можуть слугувати наночастки.

За даними І.С. Чекмана (2010) помічено, що якщо для препаратів, що потрапляють в організм перорально або в результаті ін'єкцій, збільшення концентрації в часі описується характерною кінетичною кривою першого порядку (концентрація експоненціально збільшується в часі), то у разі використання наночасток спостерігається ідеальна часова залежність нульового порядку (рівномірне збільшення концентрації препарату в часі), що дозволить точніше планувати дозування препарату і пролонгувати його дію.

Висновки:

1. Доведено ефективність системи протиепідемічного забезпечення ротаций національного контингенту України, що бере участь у міжнародних операціях з підтримання миру, для санітарної охорони території в Україні.

2. Підвищенню ефективності системи протиепідемічного забезпечення ротаций національного контингенту України, що бере участь у міжнародних операціях з підтримання миру, сприяє імплементація ММСП (2005 р.) у наявну нормативну базу.

3. Серед нових практичних заходів подальшого підвищення ефективності протималярійних заходів доцільно розглянути питання про використання трансдермального способу профілактики малярії.